

Interpellation från SD

Interpellation till kommunstyrelsens ordförande i Enköpings kommun Enköpings klimatstrategi vem betalar priset? Enköpings kommun har antagit en klimatstrategi med långtgående mål som i grunden förändrar hur kommunen planerar trafik, bebyggelse och infrastruktur. Målet att halvera biltrafiken till 2030, prioritera gång och cykel framför bil samt minska kommunens klimatpåverkan låter enkelt på papper.

I verkligheten innebär det konkreta försämringar i Enköpingsbors vardag och i stället för att göra livet lättare för kommunens invånare väljer majoriteten att försvåra det. Klimatstrategin har använts som grund för beslut om höjda parkeringsavgifter, utvidgade avgiftszoner, avgiftsbelagda pendlarparkeringar och en lägre parkeringsnorm vid nybyggnation.

Varje enskilt beslut motiveras med klimatmål men sammantaget innebär de att kommunen aktivt försvårar för sina egna invånare att ta sig till arbete, skola, handel och service. Det är inte en omställning. Det är en politik som gör vardagen krångligare och dyrare för vanliga Enköpingsbor. De som drabbas hårdast är de som har minst möjlighet att anpassa sig: barnfamiljer som ska lämna och hämta barn, äldre som inte kan cykla, personer med funktionsnedsättning och landsbygdsbor utan tillgång till tät kollektivtrafik.

För dem är klimatstrategin inte ett steg mot en bättre framtid det är ett hinder i en redan pressad vardag, finansierat med deras egna skattepengar. Kommunens grundläggande uppdrag är att underlätta för invånarna inte att lägga klossar i vägen för dem. När klimatstrategin nu ska börja användas för att motivera beslut som försvårar för människor att leva sina liv i Enköping måste det ifrågasättas om strategin tjänar kommunens invånare eller om den har blivit ett självändamål.

Med anledning av ovanstående ställer jag följande frågor till kommunstyrelsens ordförande Peter Book:

- Anser kommunstyrelsens ordförande att klimatstrategins genomförande underlättar eller försvårar vardagen för barnfamiljer, äldre, personer med funktionsnedsättning och landsbygdsbor i Enköping?
- Vilka konkreta konsekvensanalyser har gjorts av hur klimatstrategins mål särskilt halverad biltrafik till 2030 påverkar enskilda hushålls vardag och ekonomi i kommunen?
- Hur mycket resurser i arbetstid och kronor kommer kommunen lägga årligen på att genomföra och följa upp klimatstrategin, och hur redovisas detta öppet för kommunfullmäktige?
- Är kommunstyrelsens ordförande beredd att initiera en grundlig översyn av klimatstrategin i syfte att säkerställa att den faktiskt gör livet lättare inte svårare för Enköpings invånare?

Svar

Interpellationen lyfter viktiga frågor. Hur klimatomställningen påverkar människors vardag är en diskussion vi ska ta på största allvar.

Men vi behöver också vara ärliga med en sak: den här omställningen är inte längre en fråga om vi tycker att den är bekväm eller obekvä. Den är nödvändig.

Det handlar om energipriser, om transporter, om kommunens sårbarhet, om näringslivets konkurrenskraft och om vilket samhälle vi lämnar över till nästa generation. Att tro att vi kan fortsätta precis som idag utan konsekvenser är inte realistiskt. Detta påverkar ju invånarnas vardag i allra högsta grad.

Kommunens klimatarbete började inte igår.

Redan 2020 gick Enköpings kommun in i arbetet med Klimatneutrala Enköping. Sedan dess har klimatkontrakt behandlats årligen politiskt. 2023 antog ett enat kommunfullmäktige hållbarhetslöften kring minskad klimatpåverkan. Därefter har vi fattat beslut om bland annat trafikstrategi, hållbarhetspolicy, inköbspolicy och resepolicy. Och 2026 antog kommunfullmäktige klimatstrategin.

Det här är alltså inte ett enskilt projekt eller ett plötsligt initiativ. Det är en långsiktig och demokratiskt förankrad utvecklingsriktning som vuxit fram över flera år.

Klimatstrategin bygger dessutom inte på tyckande. Den bygger på omfattande analyser av kommunens utsläpp och vilka förändringar som krävs för att nå våra mål. Vi använder verktyg som ClimateView tillsammans med andra kommuner inom Viable Cities och i linje med europeiska initiativ för klimatneutrala städer.

Samtidigt är jag tydlig med att vi inte är färdiga. Tvärtom.

Vi behöver bli bättre på att analysera hur olika åtgärder påverkar människors vardag, hushållens ekonomi och skillnader mellan stad och landsbygd. Vi behöver också bli bättre på att diskutera hur omställningen ska finansieras långsiktigt.

Men det är just därför debatten måste vara konstruktiv.

För att beskriva klimatomställningen som ett problem i sig leder oss inte framåt. Om man menar allvar med kritiken måste man också vara beredd att svara på de svåra frågorna:

Hur ska utsläppen minska?

Hur ska kommunen minska sin sårbarhet?

Hur ska vi hantera ökade energikostnader och beroendet av fossila bränslen?

Och hur ska omställningen finansieras?

Det räcker inte att säga nej. Man måste också visa vägen framåt.

Därför arbetar vi nu med en klimatfinansieringsplan som presenteras 2027. Syftet är att koppla ihop mål, åtgärder och ekonomi så att vi kan fatta mer långsiktiga och ansvarsfulla beslut – och samtidigt använda statliga stöd och extern finansiering smartare.

För mig handlar ledarskap i den här frågan inte om att låtsas att omställningen är enkel. Det handlar om att hålla ihop helheten. Att hålla i riktningen samtidigt som vi förbättrar genomförandet och lyssnar på människors oro.

Och framför allt handlar det om att förstå att det här är större än partipolitik.

Klimatomställningen kommer att pågå långt över en mandatperiod. Då behöver vi mindre av symbolpolitik och mer av gemensamt ansvarstagande kring hur Enköping ska utvecklas framåt.

För Enköpingsborna förväntar sig inte att vi ska vinna debatter.
De förväntar sig att vi ska lösa problem och bygga framtidens samhälle tillsammans.

Här kommer mina svar på interpellationen.

Fråga 1

Anser kommunstyrelsens ordförande att klimatstrategins genomförande underlättar eller försvårar vardagen för barnfamiljer, äldre, personer med funktionsnedsättning och landsbygdsbor i Enköping?

Svar

Kommunens uppdrag är att säkerställa välfärd och goda livsvillkor för kommuninvånarna, både idag och över tid. I detta ingår också att minska klimatpåverkan och hantera de utmaningar som klimatförändringarna innebär för samhälle, ekonomi och framtida generationer.

Klimatstrategin syftar därför inte till att försvåra vardagen för invånarna, utan till att skapa förutsättningar för ett hållbart, robust och attraktivt samhälle över tid. Ett av flera utvecklingsområden i strategin är hållbara transporter, vilket handlar om att öka möjligheterna till exempelvis elektrifiering, gång-, cykel- och kollektivtrafik samt andra hållbara mobilitetslösningar.

Det är samtidigt viktigt att skilja mellan klimatstrategin och andra sektorsspecifika styrdokument, exempelvis trafikstrategin, där mer konkreta trafikmål och prioriteringar hanteras.

Klimatstrategin är alltså inte en trafikstrategi, utan ett övergripande ramverk för klimatomställningen.

Fråga 2

Vilka konkreta konsekvensanalyser har gjorts av hur klimatstrategins mål särskilt halverad biltrafik till 2030 påverkar enskilda hushålls vardag och ekonomi i kommunen?

Svar

Det är viktigt att tydliggöra att klimatstrategin inte innehåller något mål om halverad biltrafik till 2030.

Ett sådant mål finns inte heller i den av kommunfullmäktige beslutade trafikstrategin, som är ett separat styrdokument med egna mål och prioriteringar kopplade till trafik- och mobilitetsfrågor.

Trafikstrategin uttrycker istället att "hållbara transporter ska vara norm när staden växer" samt att målsättningen är att hälften av transporterna i staden år 2030 ska ske med gång, cykel och kollektivtrafik.

Bilen kommer fortsatt att vara en del av transportsystemet, men omställningen innebär också att vi successivt behöver gå över till mer hållbara och fossilfria drivmedel för att minska klimatpåverkan.

Klimatstrategins övergripande mål är att Enköpings kommun ska utvecklas mot ett klimatneutralt samhälle till 2040. För att nå detta behöver utsläppen minska inom flera

områden, där transporter är ett av de största. Strategin pekar därför ut hållbara transporter som ett viktigt omställningsområde.

Frågor om konkreta trafikmål, styrmedel och konsekvenser för olika trafikslag hanteras inom ramen för trafik- och mobilitetsstrategin och dess fortsatta arbete.

Någon särskild konsekvensanalys kopplad till ett mål om "halverad biltrafik" har därför inte genomförts, eftersom ett sådant mål inte finns i kommunens beslutade klimatstrategi.

Generellt kan dock konstateras att transporter och drivmedelskostnader påverkar hushållens ekonomi på olika sätt beroende på livssituation, boendeform och geografiska förutsättningar. Därför är det viktigt att kommunens arbete med hållbara transporter tar hänsyn till olika gruppers behov, inklusive barnfamiljer, äldre, personer med funktionsnedsättning och landsbygdsbor.

Syftet med kommunens arbete är att successivt skapa fler tillgängliga, trygga och hållbara transportalternativ, samtidigt som kommunen behöver bidra till minskad klimatpåverkan och långsiktigt hållbar samhällsutveckling.

Fråga 3

Hur mycket resurser i arbetstid och kronor kommer kommunen lägga årligen på att genomföra och följa upp klimatstrategin, och hur redovisas detta öppet för kommunfullmäktige?

Svar

Arbetet med klimatstrategin är i huvudsak integrerat i kommunens ordinarie verksamhet och styrning och bedrivs inte som en separat verksamhet med en egen avgränsad budget eller organisation. Därför finns det i dagsläget ingen samlad uppskattning av exakt hur mycket arbetstid eller ekonomiska resurser som totalt läggs på genomförande och uppföljning.

Genomförandet av klimatstrategin sker inom respektive nämnds och förvaltnings ordinarie verksamhetsansvar och är en del av kommunens grunduppdrag. Arbetet utgår från kommunens beslutade hållbarhetspolicy, där ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet ska genomsyra kommunens verksamheter och beslut.

Det handlar därför inte om ett separat sidoprojekt, utan om att integrera hållbarhets- och klimatperspektiv i ordinarie planering, investeringar, verksamhetsutveckling och uppföljning inom kommunens olika verksamheter.

Uppföljning av klimatstrategin redovisas inom ramen för kommunens ordinarie styr- och uppföljningsprocesser samt i relevanta rapporter och styrdokument till kommunfullmäktige.

Fråga 4

Är kommunstyrelsens ordförande beredd att initiera en grundlig översyn av klimatstrategin i syfte att säkerställa att den faktiskt gör livet lättare, inte svårare, för Enköpings invånare?

Svar

Klimatstrategin är ett politiskt beslutat styrdokument som anger den långsiktiga riktningen för kommunens klimatomställningsarbete. Strategin följs upp inom ramen för kommunens ordinarie styrning och utvecklingsarbete.

Kommunens ansvar är att väga samman ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet för att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle. Klimatarbetet är en del av detta ansvar och syftar till att bidra till ett robust, attraktivt och väl fungerande Enköping – både idag och för kommande generationer.

Arbetet med hållbar utveckling är en del av kommunens grunduppdrag och långsiktiga ansvarstagande. Klimatstrategin och kommunens hållbarhetsarbete behöver följas upp kontinuerligt för att säkerställa att åtgärder och prioriteringar bidrar till långsiktigt hållbar samhällsutveckling.